

PULMU TILVIKSEN RAHASTO

Nuorten tutkijoiden tekemälle tutkimustyölle

Pulmu Tilvis (eturivissä keskellä) opiskelijoidensa ympäröimänä. Kuva teoksesta Vapaalle tieteelle, Turun Yliopistosäätiö 2006.

Rahasto on perustettu vuonna 2005 rehtori Pulmu Tilvisen testamenttivaroilla. Rahaston tuotosta tuetaan nuorten tutkijoiden Turun yliopiston humanistisessa tiedekunnassa tekemää tutkimustyötä.

Pulmu Tilvis syntyi Turussa 5.12.1919 kolmilapsisen perheen nuorimmaiseksi. Hänen isänsä oli Martin koulun johtaja Heikki Tilvis, ja hänen äitinsä Selma Tilvis (o.s. Haavisto) toimi samassa koulussa opettajana. Isoveljet, Pentti ja Erkki Tilvis, olivat syntyneet toistakymmentä vuotta sisartaan aikaisemmin. Molemmat veljet kouluttautuivat pitkälle ja loivat merkittävän uran: Pentti toimi Turun yliopiston germaanisen filologian professorina vuosina 1959–1974. Erkistä tuli ensin matemaatikko, mutta harrastuksena alkanut muotokuvamaalaus sai hänet vaihtamaan alaa, ja hänestä tuli täysipäiväinen kuvataiteilija. Erkki Tilvis oli maamme tunnetuimpia muotokuvamaalareita 1950–1960-luvuilla ja hänen siveltimensä on ikuistanut kankaalle monia Suomen presidenttejä ja teollisuusjohtajia.

Opettajaperheen kasvattina ja akateemisten isoveljien ansiosta Pulmu Tilvikselle muodostui jo nuorena vahva yhteys sivistykseen ja yliopistomaailmaan. Hän valmistui ylioppilaaksi toukokuussa 1939 Turun maineikkaasta tyttölyseosta (nyk. Luostarivuoren lukio), joka kansan keskuudessa tunnettiin nimellä Tipula. Kielellisesti lahjakas Tilvis opiskeli lukioaikanaan saksan lisäksi ruotsia ja englantia, jota Suomessa hallitsivat tässä vaiheessa vain harvat. Kieliä enemmän Pulmu Tilvistä kiehoi kuitenkin lääketiede: kesällä 1939 hän opiskeli Saksassa kemiaa ja syksyllä hän aloitti medikofilin opinnot Helsingin yliopistossa lopullisena tähtäimenään hammaslääkärin pätevyys.

Helsinkiin muutto, yliopisto-opinnot ja itsenäisen elämän aloittaminen olivat 19-vuotiaalle tytölle suuria askeleita, joiden kuviot tuleva sota muutti merkittävästi. Pommitusten keskeltä Pulmu Tilvis muutti takaisin Turkuun ja halusi tehdä Suomen hyväksi jotain konkreettista. Hänen tarkoituksenaan oli hakeutua Punaisen ristin järjestämälle ensiapukurssille Turun lääninsairaalaan, mutta sattumusten kautta hän päätyikin opiskelemaan sairaanhoitajaksi. Pulmu Tilvis sai sairaanhoitoalan opintonsa päätökseen 1943 erikoisalanaan sotakirurgia. Hän työskenteli Turun yliopiston ope-tussairaalaan ja erikoistui työnsä ohella kliiniseen laboratoriotyöhön. Tässä vaiheessa häntä alkoi kiinnostaa myös patologia. Vuonna 1946 Tilvis valittiin patologisen anatomian laitokselle histologian laboratorion hoitajaksi. Työssään hän pystyi seuraamaan myös koko yliopiston toiminnan kehitystä, sillä hänen esimiehensä, professori ja yliopiston silloinen rehtori Osmo Järvi hoiti tehtäviään pääasiassa patologian tiloissa. Varsinaisten työtehtäviensä ohella Pulmu Tilvis toimi usein rehtorin sihteerinä, ja hänen kielitaitoaan hyödynnettiin myös monissa hallinnollisissa tehtävissä.

Kiinnostus patologiaan sai Pulmu Tilvisen lähtemään syksyllä 1950 Baseliin, missä hän tutustui yliopiston patologian laitoksen toimintaan. Erikoiskoulutuksensa solubiologiaan Tilvis hankki New Yorkissa, Cornellin yliopistossa, missä hän osallistui papa-kokeiden kehittäjänä tunnetun George Papanicolaun järjestämälle kansainväliselle kurssille. Yksi matkan rahoittajista oli Varsinais-Suomen syöpäyhdistys. Matkan tarkoituksena oli, että Tilvis ryhtyisi kurssin käyttäen organisoimaan irtosolunäytteiden tutkimisen koulutusta Suomessa. Vuonna 1963 järjestettiin ensimmäinen irtosolunäytteiden esitarkastajien kurssi, jonka suunnittelijana ja johtajana toimi Pulmu Tilvis. Tässä vaiheessa hän oli irtisanoutunut patologian laitokselta ja opiskeli sairaanhoidon opettajaksi. Seuraavat kaksi vuosikymmentä Tilvis toimi opettajana Salon Terveystieteiden oppilaitoksessa, jonka rehtorin virkaa hän hoiti vuosina 1977–1980.

Pulmu Tilvistä voidaan luonnehtia itsenäiseksi ja opinhaluiseksi naiseksi, jota kiinnostivat lääketieteen opintojen lisäksi kielet, taide ja matkailu. Hän kuoli Turussa 84 vuoden iässä 21.5.2005 Tilvisen perheen viimeisenä jäsenenä, sillä hänen molemmat veljensä olivat kuolleet lapsettomina ennen nuorinta sisartaan. Tilvisen perheen perintö jatkuu Turun yliopiston nuorten humanistien työssä.

Osuuskunta Sigillum / Liisa Seppänen

Turun Yliopistosäätiö

Turun Yliopistosäätiön tarkoitus on edistää ja tukea Turun yliopiston toimintaa. Säätiön tärkein toimintamuoto on sen yleis- ja nimikkorahastot, joiden tuotosta säätiö jakaa apurahoja. Rahastojen yhteenlaskettu koko on runsaat 40 miljoonaa euroa.